

Naslov članka/Article:

Priporočila staršem za spodbujanje vsakodnevnih bralnopisnih dejavnosti v domačem okolju

Recommendations to Parents for Promoting Daily Reading and Writing Activities in the Home Environment

Avtor/Author:

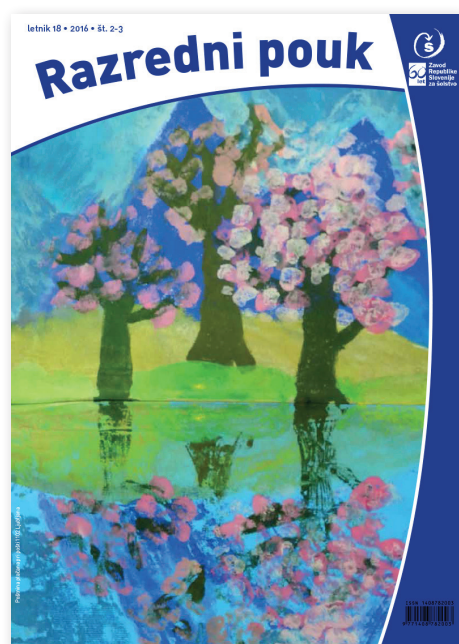
Mag. Evelin Malnar

DOI:

CC licenca

Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Brez predelav

Razredni pouk št. 2-3/2016, letnik 18

ISSN 1408-7820

Izdal in založil: Zavod Republike Slovenije za šolstvo
Kraj in leto izdaje: Ljubljana, 2016

Spletna stran revije:

<https://www.zrss.si/strokovne-revije/razredni-pouk/>

Pouk, ki navduši

Priporočila staršem za spodbujanje vsakodnevnih bralno- pisnih dejavnosti v domačem okolju

Mag. Evelin Malnar
Osnovna šola Zbora
odposlancev Kočevje

Povzetek: V prispevku so predstavljene vsakodnevne bralno-pisne dejavnosti v domačem okolju v treh starostnih obdobjih, priporočila, ki naj bi jih starši upoštevali pri spodbujanju teh dejavnosti v obdobju začetnega opismenjevanja svojih otrok, ter pomen družinske pismenosti. Vključevanje teh dejavnosti v vsakdanje življenje kasneje pozitivno vpliva na šolsko pismenost in na šolski uspeh. **Ključne besede:** bralno-pisne dejavnosti, spodbudno bralno-pisno okolje, družinska pismenost, šolska pismenost. **Recommendations to Parents for Promoting Daily Reading and Writing Activities in the Home Environment. Abstract:** The paper presents daily reading and writing activities in the home environment for three age groups, the recommendations that parents should abide by in the period of early literacy in order to promote these activities, and the importance of family literacy. Incorporating these activities into children's daily lives has a positive impact on school literacy and academic achievement later on. **Key words:** reading and writing activities, a stimulating reading and writing environment, family literacy, school literacy.

Uvod

Družinska pismenost je definirana kot koncept, ki vključuje naravno nastajajoče izobraževalne dejavnosti v okviru doma in družine (Grginič 2006). »Zajema vse načine in situacije, v katerih starši, otroci in drugi družinski člani uporabljajo bralne in pisne spretnosti v svoji skupnosti oz. v vsakdanjem življenju« (Knaflič 1999a, str. 18). »Z vsakdanjo rabo spretnosti branja in pisanja otrok začuti, da je pismenost vtkana v različna področja družinskega življenja in da je zaradi tega pomembna« (Knaflič 1999b, str. 51). Ker je družina otrokovo primarno okolje in dokazano pozitivno vpliva na razvoj pismenosti pri otroku, se mi zdi nujno, da vzgojitelji in učitelji starše, ki nimajo teh znanj za omenjeni razvoj, pogosteje seznanjajo s priporočili za spodbujanje bralno-pisnih dejavnosti v domačem okolju, tako da ustvarjajo

primerno in spodbudno okolje za razvoj pismenosti že v obdobju porajajoče se pismenosti ter s seznanjanjem nadaljujejo v obdobju začetnega opismenjevanja v šoli. Prav to pa je obdobje, ko otroci pri premagovanju začetnih težav z branjem in pisanjem potrebujejo največ spodbud in opore v družinskem okolju.

Priporočila staršem za spodbujanje vsakodnevnih bralno-pisnih dejavnosti v domačem okolju v obdobju začetnega opismenjevanja

Številni avtorji (Golli 1991, Kropp 2000, Grosman 2003, Grginič 2006, Štefan 2003 in 2009, Matko Lukan 2003 in 2009, Bucik 2009, Knaflič 2009, Kesič Dimić 2010) navajajo priporočila, ki naj bi jih starši upoštevali in vedeli pri spodbujanju bralno-

pisnih dejavnosti v domačem okolju v obdobju porajajoče se pismenosti in v začetnem obdobju šolanja (v prvem triletju).

Preden začne otrok brati in pisati – otroci od 4 do 7 let

- 1. Družinsko branje** obsega otrokovo poslušanje, doživljanje pravljic, pripovedi, poezije ter pogovor o besedilu, pravljичnih junakih, prostoru in času dogajanja. Ob knjigi otroci pokažejo naslov pravljice, spoznajo, da zgodbe piše pisatelj, pesmi pesnik, ilustrira pa ilustrator. Spoznajo tiskano besedo (za branje), ilustracije besedila (za gledanje), naslov, naslovnico, pesnika ali pisatelja in ilustratorja, prepoznavajo znake (črke) v knjigi, začetek in smer branja, namen knjige ... (Grginič 2006). Dobro je, da otrokom v tej starosti vsak dan (od 10 minut do 30 minut) glasno beremo (bolje vsak dan vsaj 10 minut kot enkrat na teden ena ura). Branje naj postane navada. Če ima knjiga posvetilo, ga preberemo in pojasnimo. Branje naj poteka ob sledenju s prstom. Ko je otrok večji, mu predstavimo tudi kazalo, kaj lahko bralec izve v njem (Place 2012). Pomembno je, da beremo skupaj in se o tem pogovarjamo. Ko starši sami berejo knjige, časopise, naj otroka pokličejo k sebi, mu kaj preberejo, pokažejo. Pomembno je tudi večkratno branje istih pravljic, da otrok lahko sam dopolnjuje povedi, ko starši prekinejo branje. Ob branju naj se starši uživajo v različne vloge (Kesič Dimic 2010).
- 2. Pripovedovanje zgodb** je v primerjavi z branjem običajno bolj živo in vanje vnesemo tisto, kar nam je všeč in kar pritegne otroka, npr. humor (Matko Lukan 2009). A. Štefan (2009) piše, da pripovedovanje ni le posredovanje zgodbe – je prefinjena medčloveška komunikacija, skozi katero se toči več ali manj iskrenosti, več ali manj odprtosti, sproščenosti, veselja do zgodb, do jezika in do človeka, ki nas posluša. Pripovedovanje je besedno tkanje, ki sega od omenjanja preprostih vsakodnevnih pripetljajev do razpredanja prekrasnih dolgih ljudskih čudežnih pravljic. V odnos med otrokom in starši prinese svojevrstno toplino in bližino (Štefan 2009). Pripovedujemo lahko marsikaj: zgodbe iz svojega otroštva, iz življenja naših prednikov

ali iz življenja drugih zanimivih ljudi, ljudske ali avtorske pravljice, zgodbe in pravljice, ki si jih izmišljujemo sami. S pripovedovanjem se krepi otrokova sposobnost poslušanja in koncentracije, širi se njegov domišljjski svet in ustvarjajo se temelji za večjo samostojnost in ustvarjalnost v mišljenju (Štefan 2003). Medtem ko je glasno branje lahko napol avtomatično, tako da se le delno zavedamo, kaj govorimo, pa pripovedovanje od govorečega zahteva polno prisotnost (Štefan 2003).

- 3. Prepoznavanje napisov v ožjem in širšem okolju** – v prometu, na stavbah, na trgovinah, ustanovah, kioskih, v izložbah, na plakatih, na banki, pošti, v lekarni, v zdravstvenem domu ... (Golli 1991, Grginič 2006, Bucik 2009)
- 4. Slikovno branje napisov** na oblačilih, obutvi, na embalaži hrane, zdravil, na igračah ... (Grginič 2006, Bucik 2009)
- 5. Odkrivanje napisov** v risanih filmih, oglaševalskih sporočilih, na televiziji (Grginič 2006, Bucik 2009)
- 6. Skupno branje** obvestil, oglasov, časopisov in revij iz domačega nabiralnika (Knaflič 2009)
- 7. Pogosto obiskovanje knjižnice, knjigarne** – izposojanje leposlovnih, poučnih knjig ter drugega knjižnega gradiva, kupovanje raznolikih knjig, knjižnega gradiva, revij zase in za svojega otroka, pripomočkov za pisanje, obiskovanje prireditev za otroke, npr. ure pravljic, ogled razstav v knjižnici, srečanja s pisatelji in pripovedovalci ter seznanjanje z dogajanjem v knjižnici (Kropp 2000, Jamnik 2003, Place 2012), otrok naj ima v knjižnici tudi svojo izkaznico (Place 2012)
Če otrok zavrača skupno branje, N. Bucik (2009) priporoča, naj si izposoja priročnike, kot so kuharice in ustvarjalne knjige za sodelovalne situacije ter skupne izdelke, ki otroka pripeljejo do spoznanja, da so knjige lahko koristne in še zabavne. V svojem okolju naj ima otrok na razpolago veliko knjig, otroških revij, slikanic in ostalega gradiva. To so knjige, h katerim se otroci vračajo, jih berejo in prebirajo. Ponavljajoče se prebiranje je temelj pridobivanja bralnih sposobnosti. Pomembno je, da starši otrokom ne vsiljujejo lastnega okusa. Ker je branje družabna izkušnja, je pri odločanju o tem, kaj brati in kaj kupiti, potrebno sodelovanje staršev in otrok. Z izbiranjem in branjem knjig se otrok osamosvaja.

Otrokom bolj koristijo besedila, ki so nekoliko zapletenejša od njihove ravni izražanja (Kesič Dimić 2010, Place 2012).

8. **Ureditev bralnega kotička in prostora za pisanje v otrokovi sobi:** police naj bodo na višini dosega otrokovih rok, da lahko sam jemlje knjige, kadarkoli si zaželi. Ob polici naj bodo položene blazine, tako da bo otrok užitik, ki ga doživlja ob branju, povezal s telesnim ugodjem (Jamnik 2003, Knaflič 2009).
9. **Izbira knjig, ki naj jih ima otrok na dosegu roke:** povsod, kjer se v stanovanju običajno bere, naj bodo na vidnem mestu knjige, ki jih od časa do časa menjavamo. Med knjigami naj bodo dela iz stvarne literature (npr. enciklopedija o Zemlji, okolju, živalih ...), pesmarica in zbirka otroške rimane poezije (Jamnik 2003, Knaflič 2009).
10. **Razumna omejitev gledanja televizije, video posnetkov in igranja računalniških igrig**
M. Peštaj (2009) piše o pomembni nalogi staršev, da omejijo čas gledanja televizije in uporabo računalnika oz. se z otroki dogovorijo, kaj in kdaj bodo gledali oz. uporabljali, ter da imajo ustrezne, za otroke privlačne predloge za preostali prosti čas. Poudarja, kako pomembno je, da se otroci naučijo uporabljati različne tehnologije, tako kot se naučijo brati in pisati, vsebine pa naj bodo kakovostne in primerne za otroke določene starosti. Navaja tudi, da je televizija lahko ob ustrezni uporabi celo pripomoček za širjenje bralne kulture, popularizacijo branja, knjig pesnikov, pisateljev in drugih literarnih ustvarjalcev. Zanimiva televizijska oddaja je lahko spodbuda za iskanje novih informacij in novih znanj s pomočjo poučne literature, enciklopedij, leksikonov (Peštaj 2009).
11. **Popoldanska srečanja** potekajo lahko v domačem okolju, v vrtcih in vključujejo igre, v katerih otroci prepoznavao znane napise na embalaži, knjigah ..., npr. *igre vlog ter igre s pravili, kot so črni Peter, spomin, tombola* (Grginič 2006).
12. **Pravljčni večeri v domačem okolju:** starši otroku preberejo pravljico, ob ilustracijah ga spodbudijo k pogovoru, k razmišljanju o književnih osebah in pripovedovanju pravljice ob slikah (Grginič 2006).
13. **Igre doma, npr. knjižnica, ura pravljic, izdelovanje knjig** – otrok si izmisli pravljico, starši jo zapišejo, otroci pa ilustrirajo; **priprava razstave najljubših knjig iz domače knjižnice in izdelava lutk ob prebrani pravljici** (Kropp 2000, Sitar Cvetko 2009).
14. **Izdelava abecednika:** v prazen zvezek zapišemo vse črke abecede, otrok v revijah poišče slike predmetov/bitij, katerih besede se začnejo na določen glas (Kesič Dimić 2010).
15. **Etikete s poimenovanji:** predmete v stanovanju lahko označimo z etiketami s poimenovanji (npr. *stol, miza, omara, kuhinja ...*) (Kesič Dimić 2010).
16. **Skupno pisanje nakupovalnega seznama, pisem** (Golli, 1991), **reševanje križank, pisanje pesmi v zvezek, izdelava in pisanje vabil, voščilnic ...** (Place 2012, Knaflič 2009).
17. **Gospodinsko delo** (*kuhanje, nakupi*): otrokom dovolimo, da sodelujejo, saj otroci v kuhinji radi pomagajo, opazujejo starše ali odrasle pri branju navodil, pri branju kuharskih receptov ... (Knaflič 2009)
18. **Predhodno znanje in izkušnje v procesu učenja branja** (npr. otrok, ki veliko časa preživi v naravi, ki ima domačega ljubljence in/ali ki je obiskal živalski vrt, bo bolj razumel knjige o živalih) (Kesič Dimić 2010)
19. **Branje in pisanje naj se razvijata vzporedno:** otrok naj ima na razpolago veliko barvic, voščenk in flomastrov, da zgodbo lahko ilustrira ali izdeluje lastne slikanice. Ob otrokovem pripovedovanju zgodbe, ki jo je narisal, naj jo starši zapišejo, napišejo naslov, otroka podpišejo in jo nato preberejo otroku. Lahko si skupaj izmišljujejo zgodbe, tudi takšne, v katerih je glavni junak otrok. Pišejo naj z velikimi tiskanimi črkami – tako da otrok spoznava zvezo med črko in glasom, ki ga izgovarja. Starši naj otroka spodbujajo k pisanju v vseh starostih, tudi če je videti kot čečkanje, ker to pomaga k razumevanju povezanosti branja in pisanja. Otrokovo čečkanje naj sprejmejo z odobravanjem, prav tako prve nerodne in pravopisno nepravilne zapise. Otrok naj piše v poseben zvezek (Kesič Dimić 2010).
20. **Nadzor pri branju:** pri branju otrok potrebuje nadzor, da dobi povratne informacije o napakah in razumevanju. Ko začne otrok glasno brati, ga ne opozarjamo na napake, ki ne spreminjajo pomena povedi. Otroka je treba spodbujati h kanzanju s prstom ali sledenju branja staršev (Kesič Dimić 2010).
21. **Potrpežljivost, strpnost** (Grosman 2003)

- 22. Pripomočki za spodbujanje branja in pisanja:** magnetne črke, slikarsko stojalo, paleta, flomastri, abecedna stavnica, tabla, kreda ... (Kropp 2000).

Ko otrok bere in piše sam – otroci od 7 do 9 let

- 1. Oblikovanje in izdelovanje črk** iz plastelina, das mase, fimo mase, slanega testa, pečemo piškote, rišemo v pesek na plaži, v koruzni zdrob doma v pladnju, iz kamenčkov, fižolčkov, zrn koruze, kovancev, iz pene za britje na ogledalo, iz brusnega papirja ... Črko otrok lahko oblikuje tudi s celim telesom ali z rokami (Kesič Dimic 2010).
- 2. Besedne igre** (ko se otrok nauči, kateri glas predstavlja določena črka, je zanimiva igra npr. *na začetni glas, iskanje rim, nasprotij, podobnih besed* ...) (Kesič Dimic 2010)
- 3. Igra spomin** (za vizualno zapomnjenje črk lahko izdelamo igra spomin, v kateri otrok išče pare med seboj enakih črk ali pa išče par črka in beseda na začetni glas; ob črkah lahko otrok išče asociacije na obliko črke ali črko na tak način nariše) (Kesič Dimic 2010)
- 4. Branje iz slikanic, otroških revij ...:** za začetnega bralca je pomembno, da v knjigi prevladujejo ilustracije, da ima zelo malo besedila, velike črke, pomembna je tudi oblika črk in presledek med vrsticami. Upoštevati je treba otrokov interes. Če ima otrok rad živali, mu ponudimo knjige na to temo. Pri kuhanju naj otrok bere sestavine recepta in potek priprave jedi. Otroka je treba spodbujati, naj išče informacije v telefonskem imeniku, enciklopediji, kuharski knjigi, na spletu. Otrok naj bere krajše zgodbe bratcem, sestricam ... (Kesič Dimic 2010).
- 5. Vsakodnevno glasno branje otroka:** zlato pravilo pri vzgoji dobrega bralca je vsak dan malo branja (10 minut na dan, vsak dan). To pravilo naj velja tudi kasneje, ko otrok postaja samostojnejši bralec. Trajanje glasnega branja je lahko daljše, če ima to željo otrok sam in če je dovolj zbran za branje. Naloga staršev pa je, da otroka ustavijo takoj, ko vidijo, da se otroku začne zatikati, in mu naprej berejo oni. So trenutki, ko je otrok preutrujen, bolan, vendar ne spreminjamo termina. Ta dan lahko otrok bere manj, npr. pet minut, ali pa mu berejo starši. Pomembno je, da starši naučijo

otroka, da se sam spomni na branje. Pri tem je pomembna dnevna rutina – vsak dan ob podobnem času, vendar ne pred spanjem. Na začetku je otrok lahko nagrajen (pohvala, nalepke ...), če se sam spomni na branje. Kadar otrok bere, naj starši ob njem sedijo in aktivno sodelujejo. Starši naj natančno spremljajo potek branja in otroku pomagajo pri težjih, daljših in neznanih besedah ter ga opozarjajo na napake.

Otroka seznanimo z metodo opominjanja na napake, npr. *ob napaki potrkamo po mizi, s pisalom spremljamo njegovo pisanje, ko se zmoti, pisala ne premaknemo naprej*. Otrok bo na ta način vedel, da se je zmotil in bo poskušal napako popraviti. Če otrok kljub temu nadaljuje, s pisalom potrkamo po napačno prebrani besedi. Za otroke, ki imajo pri branju več težav, je primerna tristopenjska metoda branja. Pri tej metodi otroci besedilo najprej dvakrat poslušajo, šele nato berejo. Odrasli preberejo krajši del besedila in pri tem pazijo, da berejo s hitrostjo otroka. Otrok pri tem gleda v besedilo in skuša tiho brati. Isti del besedila odrasli in otrok bereta skupaj vzajemno tako, da odrasli lovi otroka in ga malce prehitijo pri težjih besedah. Na koncu isti del besedila otrok prebere sam. Odrasli mu sledi s pisalom in ga ustavlja ob napakah. Ko se branje izboljša, se prvi dve stopnji lahko spustita. Pri branju je treba otroke spodbujati, da sledijo s prstom ali bralnim ravnilcem (Kesič Dimic 2010).

- 6. Branje, obnavljanje, pripovedovanje zgodbe, pogovarjanje:** pred branjem nove zgodbe naj otrok obnovi zgodbo prejšnjega dne. Otrok naj govori o tem, kaj bi on naredil, če bi bil glavni junak.
- 7. Izdelovanje lastnih knjig** (v prazne zvezke)
- 8. Izdelovanje in pisanje voščilnic, vabil ...**
- 9. Razumna omejitev gledanja televizije, video posnetkov in igranja računalniških iger** (10 ur tedensko)
- 10. Glasno branje staršev:** branje zgodbe naj starši zaključijo na najbolj napetem delu, da bo otrok komaj čakal na branje naslednji dan. Starši naj glasno berejo otroku težje knjige.
- 11. Skupno igranje iger, ki vključujejo branje** (npr. monopoli, spomin ...)
- 12. Otrok naj gre v trgovino z nakupovalnim listkom** (Kesič Dimic 2010).

Ko otrok bere in piše sam – otroci od 9 do 11 let

- 1. Glasno branje** je še vedno pomembno, tudi če je otrok že samostojen bralec. Knjige naj bodo težje in obširnejše za širjenje besednega zaklada in pridobivanje podatkov o svetu okoli njih. Starši naj otroku berejo zanimivosti iz časopisa. Če otroka ne zanima glasno branje staršev, naj starši izberejo temo, ki mu je blizu.
- 2. Razumna omejitev gledanja televizije, video posnetkov in igranje računalniških igr** (10–14 ur tedensko)
- 3. Darila** (npr. knjige, naročnina na določeno revijo ...)
- 4. Oblikovanje pravila** (najprej domača naloga in učenje, potem igra in zabava)
- 5. Bralno-pisne igre**, ki vključujejo branje, reševanje in sestavljanje križank.
- 6. Napisi v ožjem in širšem okolju** (branje sporedov, vozni redov, telefonskih imenikov ...) (Kesič Dimic 2010).

Sklep

Strokovnjaki pripisujejo družinski pismenosti velik pomen, saj rezultati raziskav kažejo, da »šola povprečno razmeroma v majhni meri nadoknadi primanjkljaje družine na področju pismenosti« (Knaflič 2001). Za razvoj branja, pisanja in pismenosti otroka v šolskem obdobju so ključnega pomena zgodnje bralne izkušnje ter razvoj porajajoče se pismenosti v domačem okolju oz. koliko je bil otrok v predšolskem obdobju deležen branja in koliko spodbud in zgledov za branje je dobival v družini (Pečjak 2003, Bucik 2005 v Pečjak idr. 2006, Knaflič 2003). S pomenom družinskega branja, z omenjenimi priporočili za spodbujanje vsakodnevnih bralno-pisnih dejavnosti v domačem okolju, z ustvarjanjem spodbudnega bralno-pisnega okolja bi bilo treba starše seznanjati pogosteje, da se bodo še bolj zavedali pomembnosti le-tega, ker vse to pozitivno vpliva na razvoj začetne pismenosti otrok. ■

Viri in literatura

1. Bucik, N. (2009). Razvijanje otrokove motivacije za branje v domačem okolju. V Knaflič, L., Bucik, N. (ur.), *Branje za znanje in*

- branje za zabavo: Priročnik za spodbujanje družinske pismenosti*. Ljubljana: Andragoški center Slovenije. Str. 17–26.
2. Golli, D. (1991). *Opismenjevanje v prvem razredu*. Novo mesto: Pedagoška obzorja.
3. Grginič, M. (2006). *Družinska pismenost*. Domžale: Izolit.
4. Grosman, M. (2003). Pomen branja za posameznika in širšo družbo. V Bucik, N. idr. (ur.), *Beremo skupaj: Priročnik za spodbujanje branja*. Ljubljana: Mladinska knjiga. Str. 10–12.
5. Jamnik, T. (2003). Bralne izkušnje v zgodnjem otroštvu. V Bucik, N. idr. (ur.), *Beremo skupaj: Priročnik za spodbujanje branja*. Ljubljana: Mladinska knjiga. Str. 40–43.
6. Kesič Dimic, K. (2010). *Priročnik o branju*. Ljubljana: Alba.
7. Knaflič, L. (1999a). Družinska pismenost: konceptualni problemi pismenosti. *Andragoška spoznanja*, 5 (2), 17–22.
8. Knaflič, L. (1999b). Družinska pismenost in šola. *Vzgoja in izobraževanje*, 30 (6), 49–53.
9. Knaflič, L. (2001). *Prenos pismenosti znotraj družine. Različne vrste branja terjajo razvijanje različnih bralnih strategij, 4. strokovno posvetovanje Bralnega društva Slovenije*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo. Str. 75–80.
10. Knaflič, L. (2003). Programi družinske pismenosti. V Bucik, N. idr. (ur.), *Beremo skupaj: Priročnik za spodbujanje branja*. Ljubljana: Mladinska knjiga. Str. 150–153.
11. Knaflič, L. (2009). Družinska pismenost v predšolskem obdobju. V Knaflič, L., Bucik, N. (ur.), *Branje za znanje in branje za zabavo: Priročnik za spodbujanje družinske pismenosti*. Ljubljana: Andragoški center Slovenije. Str. 7–16.
12. Kropp, P. (2000). *Vzgajanje bralca*. Tržič: Učila.
13. Malnar, E. (2015). *Sodelovanje staršev pri začetnem opismenjevanju v šoli*. Magistrsko delo. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
14. Matko Lukan, I. (2009). Kako beremo z otrokom. V Knaflič, L., Bucik, N. (ur.), *Branje za znanje in branje za zabavo: Priročnik za spodbujanje družinske pismenosti*. Ljubljana: Andragoški center Slovenije. Str. 27–42.
15. Pečjak, S. (2003). Porajajoča se pismenost. V Bucik, N. idr. (ur.), *Beremo skupaj: Priročnik za spodbujanje branja*. Ljubljana: Mladinska knjiga. Str. 119–123.
16. Pečjak, S., Bucik, N., Gradišar, A., Peklaj, C. (2006). *Bralna motivacija v šoli: Merjenje in razvijanje*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
17. Peštaj, M. (2009). Otroci in mediji. V Knaflič, L., Bucik, N. (ur.), *Branje za znanje in branje za zabavo: Priročnik za spodbujanje družinske pismenosti*. Ljubljana: Andragoški center Slovenije. Str. 83–94.
18. Place, M. H. (2012). *100 dejavnosti za učenje branja in pisanja po metodi Montessori*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
19. Reitmeier, R. (2011). *Starši kot partnerji pri opismenjevanju. Seminar: učenje pisanja – grafomotorika in ergonomija pisanja*, marec 2011. Vesper d. o. o.
20. Sitar Cvetko, J. (2009). Ustvarjajmo ob knjigi – igra z lutkami. V Knaflič, L., Bucik, N. (ur.), *Branje za znanje in branje za zabavo: Priročnik za spodbujanje družinske pismenosti*. Ljubljana: Andragoški center Slovenije. Str. 95–106.
21. Štefan, A. (2003). Pripovedovanje danes. V Bucik, N. idr. (ur.), *Beremo skupaj: Priročnik za spodbujanje branja*. Ljubljana: Mladinska knjiga. Str. 15–21.
22. Štefan, A. (2009). Pripovedovanje v družinskem krogu. V Knaflič, L., Bucik, N. (ur.), *Branje za znanje in branje za zabavo: Priročnik za spodbujanje družinske pismenosti*. Ljubljana: Andragoški center Slovenije. Str. 27–42.